

ENERGIAVIRASTON TULOSTAVOITEASIAKIRJA VUOSILLE 2018–2021

I. ENERGIAVIRASTON STRATEGIA

1. Toiminta-ajatus – Olemme tehokas toimeenpanija, valvomme ja edistämme

Energivirasto toimeenpanee suomalaista ja eurooppalaista energia- ja ilmastopolitiikkaa.

Tehtävänsä virasto toteuttaa valvomalla ja edistämällä energiamarkkinoiden toimintaa ja ilmastotavoitteiden politiikkatoimien toteutumista.

2. Visio 2022 – Olemme kehittyvä, edistyksellinen ja arvostettu viranomainen

Energivirasto on jatkuvasti kehittyvä, toimintatavoiltaan edistyksellinen ja asiakaslähtöinen viranomainen. Virasto on myös aktiivinen yhteiskunnallinen vaikuttaja.

Viraston panos energiamarkkinoiden toimivuudessa ja ilmastotavoitteiden toteutumisessa on merkittävä.

3. Toimintaympäristön muutokset

Euroopan unioni ohjaa vahvasti sääntelyn kehitystä. EU:n vuoteen 2030 ulottuvat energia- ja ilmastotavoitteet luovat puitteet lähivuosien tavoitteille ja toimille. Energiaunioni konkretisoi tavoitteita ja keinoja niiden saavuttamiseksi. Erityisesti tämä tapahtuu neuvoteltavana olevan ns. puhtaan energian paketin säädösehdotusten kautta. Vuonna 2016 valmistuneessa kansallisessa vuoteen 2030 tähtäävässä energia- ja ilmastostrategiassa kuvataan toimet, joilla pannaan toimeen sekä EU:n että nykyisen hallitusohjelman tavoitteet.

Sääntely voi monimutkaistaa toimintaympäristöä ja kasvattaa toimijoiden hallinnollista taakkaa. EU:ssa ja Suomessa on kuitenkin tavoitteena sääntelyn keventäminen.

Pääomavaltaisen energia-alan investointien kannattavuus sekä yritysten toimintaedellytykset voivat vaikuttaa investointien määrään ja kohdentumiseen. Energiantuotantoa leimaavat erityisesti markkinaehtoisten investointien vähäisyys ja kannattamattoman tuotannon sulkeminen sekä niiden seurauksena mahdollisesti syntyvät teho-ongelmat

huippukulutustilanteissa ja poikkeusoloissa. Investointihaluttomuuteen vaikuttavat sähkön alhainen markkinahinta sekä osin vaikeasti ennakoitavat kannustimet.

Energian tuotannossa, siirrossa ja jakelussa sekä kulutuksessa korostuvat toimitusvarmuus ja joustavuus. Avainasemassa ovat muun muassa monipuolinen energiantuotantopaletti, merkittävät korvaus- ja uudisinvestoinnit siirto- ja jakeluverkkoihin, energiatehokkuuden parantuminen sekä kysyntäjoustopon aktivoituminen, sähkön varastointi ja verkkojen muu älykkyys. Nämä mahdollistavat infrastruktuurin, markkinoiden ja palvelutoimintojen kehittämisen sekä muuttavat toimijoiden rooleja ja tuovat uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

Suomen maakaasuverkon Baltian ja sitä kautta Keski-Euroopan maakaasuverkkoon yhdistävästä Balticconnector-putkesta tehtiin syksyllä 2016 investointipäätös hankkeen saatua EU:n komissiolta merkittävän investointituen. Vuoden 2018 alusta voimaan tuleva uudistettu maakaasumarkkinalaki ohjaa maakaasualan kehitystä ja vaikuttaa viraston tehtäviin lähivuosina. Vuoden 2020 alussa Suomen kaasumarkkinat avautuvat kilpailulle ja nykyisen Gasumin siirtoverkkotoiminnot tulee eriyttää kilpailuista toiminnoista. Putkiyhteys Viroon mahdollistaa myös Suomen ja Baltian maiden yhteiset kaasumarkkinat.

Päästökauppajärjestelmää uudistetaan vastaamaan Pariisin ilmastopöytäkirjasta ja EU:n vuodelle 2030 asettamaa vähintään 40 prosentin päästövähennystavoitetta. Uudistettu päästökauppadirektiivi astuu voimaan seuraavan päästökaupakauden käynnistyessä vuonna 2021. Uudella direktiivillä pyritään vahvistamaan päästökaupan ohjausvaikutusta.

Päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensatiojärjestelmä otettiin käyttöön Energiaviraston hallinnoimana vuoden 2017 aikana. Järjestelmän tavoitteena on kompensoida energiaintensiiviselle teollisuudelle syntyviä lisäkustannuksia, jotka aiheutuvat päästökaupan seurauksena tapahtuvasta sähkön hinnan noususta.

Hallitusohjelman tavoitteet uusiutuvan energian lisäämiselle kasvattavat ja suuntaavat investointeja kärkihankkeiden toimeenpanon myötä ainakin bioenergiaan, mutta myös muita uusiutuvia energiamuotoja tarvitaan tavoitteiden saavuttamiseksi. Uusiutuvan energian sähköntuotantomuotojen valintaa tulee ohjaamaan Energiaviraston hallinnoima uusi kilpailuun perustuva, kustannustehokas ja teknologianeutraali tukijärjestelmä, jota koskevasta lainsäädännöstä on annettu esitys eduskunnalle.

Hallitusohjelma tavoittelee liikenteen biopolttoaineiden aseman vahvistamista. Toisen sukupolven raaka-aineiden käyttö ja Energia- ja ilmastostrategiassa vuodelle 2030 asetetun 30 prosentin biopolttoaineiden energiasisällön fyysisen osuuden tavoitteen saavuttaminen edellyttävät edelleen ohjauskeinoja.

Toimijat ovat sitoutuneet kattavasti uusiin energiatehokkuussopimuksiin vuonna 2017 alkaneelle ja vuoteen 2025 ulottuvalle sopimuskaudelle. Energiatehokkuusdirektiivin ytimessä on direktiivin 7 artiklassa oleva sitova energiansäästötavoite. Jakson 2014–2020 osalta kansallinen säästötavoite tullaan saavuttamaan. Jakson 2021–2030 osalta jää nähtäväksi, minkälaisia lisävaatimuksia direktiivin muutoksista kohdistuu säästöjen laskentaan, seurantaan ja varmentamiseen.

Energiaviraston talouteen ja resursseihin sekä sitä kautta toimintaan vaikuttaa valtion talousarvion niukkuus. Virastossa on noudatettava kulukuria ja keskityttävä strategisesti tärkeimpien asioiden hoitamiseen.

4. Strategiset valinnat

Energiaviraston perustehtävät

Energiavirasto toimeenpanee suomalaista ja eurooppalaista energia- ja ilmastopolitiikkaa. Tehtävänsä virasto toteuttaa valvomalla ja edistämällä energiamarkkinoiden toimintaa ja ilmastotavoitteiden politiikkatoimien toteutumista. Energiavirastosta annetun

lain (870/2013) 1 §:ssä on lueteltu kattavasti lainsäädäntö ja tehtävät, joista virasto vastaa.

Energiaviraston vastuulle kuuluvat energiamarkkinoiden eli sähkön ja maakaasun tukku- ja vähittäismarkkinoiden sekä sähkö- ja maakaasuverkkotoiminnan valvonta ja edistäminen. Ilmastotavoitteiden politiikkatoimien toteutumista virasto edistää ja valvoo huolehtimalla päästökaupan, uusiutuvan energian tukijärjestelmien, biopolttoaineiden kestävyyskriteerien sekä energiatehokkuuden toimeenpanosta.

Virastolle kuuluu myös muita energia- ja ilmastopolitiikan toimeenpanotehtäviä. Toimialaansa liittyen virasto esimerkiksi seuraa kansallista ja kansainvälistä kehitystä, tekee aloitteita lainsäädännön kehittämiseksi ja antaa lausuntoja sekä avustaa työ- ja elinkeinoministeriötä asioiden valmistelussa.

Uusina tehtävinä vuonna 2017 Energiavirasto aloitti toimeenpanon muun muassa päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensatiojärjestelmästä sekä polttoaineiden elinkaarenaikaisten kasvihuonekaasujen vähentämisen raportoinnista vastaavana viranomaisena.

Energiaviraston strategiset tavoitteet perustehtäviensä osalta – Energiamarkkinat toimivat ja ilmastotavoitteet toteutuvat

Energiaviraston strategiset tavoitteet ovat

Sähkö- ja kaasumarkkinat toimivat tehokkaasti mahdollistaen korkean toimitusvarmuuden sekä kohtuulliset ja kilpailukykyiset hinnat.

Ilmastotavoitteiden politiikkatoimien hallinnointi toteutuu kustannustehokkaasti päästökaupan, uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden osalta.

Virasto huolehtii vastuulleen kuuluvista energiamarkkinoiden valvonta- ja edistämis-tehtävistä varmistaen näin markkinaehtoisten sekä luonnollisessa monopoliasemassa olevien toimijoiden tehokkuuden ja toimivuuden.

Virasto huolehtii vastuulleen kuuluvien energia- ja ilmastopolitiikan keinojen toimeenpanosta kustannustehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

Energiaviraston kriittiset menestystekijät – henkilöstö ja toimintatavat

Energiaviraston kriittisiä menestystekijöitä ovat

Osaava, palveleva ja kehittämishaluinen sekä sitoutunut henkilöstö, joka aktiivisesti keskustelelee ja vaikuttaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Tavoitteelliset, tehokkaat ja ajanmukaiset toimintatavat.

Virasto on älykkään energian asiantuntija, joka hallitsee teemat koko ketjun varrelta lähtien energian tuotannon eri muodoista sekä siirrosta ja jakelusta aina energian käyttöön ja energiatehokkuuteen asti. Virasto tekee työtään asiakkaitaan varten ja osallistuu toimialojensa kehittämiseen. Oman toimintansa kehittämisessä viraston lähtökohtana on tavoite tehdä vastuulleen kuuluvat tehtävät laadukkaammin ja tehokkaammin. Virasto on myös kansainvälisesti aktiivinen energia- ja ilmastoalan viranomainen.

Energiavirasto toimii suunnitelmallisesti, avoimesti ja olennaiseen keskittyen. Toiminnan luotettavuus ja vastuullisuus kumpuaa henkilöstön osaamisesta, kuuntelevasta ja keskustelelevasta asiakasotteesta sekä virastolle asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Virasto on riippumaton katsoen asioita neutraalisti, laajasta näkökulmasta ja sovittaen yhteen sidosryhmiensä ristiriitaisiakin tavoitteita. Energiavirasto kehittää energia-alaa koko yhteiskunnan hyväksi.

TEM-konsernin Kestävän kasvun agenda

Energiapolitiikan tavoitteena on turvata energian toimitusvarmuus, kilpailukykyinen hinta sekä ympäristöllinen kestävyys. Erityisesti globaalin ja EU:n ilmastopolitiikan kansallinen toimeenpano vaikuttaa merkittäväällä tavalla kasvun edellytyksiin. Olen-

naista on muun muassa löytää kustannustehokkaat keinot kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen.

TEM-konsernin osana Energiavirasto toteuttaa kasvu- ja elinkeinopolitiikkaa tukevia toimia. Energiaviraston osalta tämä tarkoittaa muun muassa energia- ja päästökaup-pamarkkinoiden toimivuuden tehostamista sekä uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden kustannustehokasta edistämistä.

Energiaviraston kannalta merkitykselliset kärkihankkeet ja rooli niiden toteutuksessa

Energiaviraston kannalta hallitusohjelman kärkihankkeista merkityksellisin on biotalouden ja puhtaiden ratkaisujen strategisen painopistealueen kärkihanke 1 *hiilettömään, puhtaaseen, uusiutuvaan energiaan kustannustehokkaasti* (BIO, KH 1).

Viraston kannalta kärkihankkeista tärkeitä ovat myös digitalisaation, kokeilujen ja normien purkamisen strategisen painopistealueen kärkihanke 1 *digitalisoidaan julkiset palvelut* (DIGI, KH 1) sekä kärkihanke 3 *sujuvoitetaan säädöksiä* (DIGI, KH 3).

Hiilettömään, puhtaaseen, uusiutuvaan energiaan kustannustehokkaasti

Hallitusohjelman kärkihankkeen tavoitteena on lisätä uusiutuvan energian osuutta kestävästi niin, että se 2020-luvulla ylittää 50 % ja energian omavaraisuus ylittää 55 %. Tavoitteiden saavuttamisessa keinona on erityisesti bioenergian ja muun päästöttömän uusiutuvan energian tarjonnan lisääminen.

Tavoitteiden toimeenpanoon kuuluvat vuoteen 2030 tähtäävä kansallinen energia- ja ilmastostrategia ja keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma sekä niihin liittyvät toimet, joiden avulla pyritään saavuttamaan sekä hallitusohjelman tavoitteet että EU:n vuodelle 2030 asettamat energia- ja ilmastotavoitteet.

Energiaviraston rooli

Energiaviraston tehtävänä on toimeenpanna suomalaista ja eurooppalaista energia- ja ilmastopolitiikkaa varmistamalla osaltaan lainsäädännön toteutuminen tehokkaasti käytännössä. Virasto toimeenpanee tehokkaasti myös sille osoitettavat lisätehtävät.

Viraston lisätehtäviä ovat esimerkiksi päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensatiojärjestelmän toimeenpano sekä uusiutuvan energian uuden tukijärjestelmän toimeenpano. Hallituksen strategisen ohjelman, ratkaisujen Suomi, puolivälitarkastuksessa eli hallituksen toimintasuunnitelmassa vuosille 2017–2019 ei tullut uusia Energiaviraston toimintaa koskevia avauksia.

Virasto tuo myös aktiivisesti julki näkemyksiään ja antaa osaamistaan yhteiskunnan käyttöön jo asioiden valmisteluvaiheessa.

Digitalisoidaan julkiset palvelut

Kärkihankkeen tavoitteena on rakentaa julkiset palvelut asiakaslähtöisiksi ja ensisijaisesti digitaalisiksi toimintatapoja uudistamalla.

Kärkihankkeen toimenpiteitä ovat muun muassa kaikkia julkisia palveluita koskevien digitalisoinnin periaatteiden luonti, hallinnon sisäisten prosessien digitalisointi ja entisten prosessien purkaminen. Lisäksi varmistetaan, että viranomaisten tarvitsemia tietoja kysytään vain kerran.

Energiaviraston rooli

Energiavirastossa on perinteisesti hyödynnetty tietojärjestelmiä ja sähköistettyjä palveluita viraston kaikilla vastuualueilla. Virasto jatkaa ja syventää digitalisaatiota palveluissaan. Tämä tehdään muun muassa toimintatapoja uudistamalla, yksinkertaistamalla ja yhtenäistämällä sekä olemassa olevia tietojärjestelmiä kehittämällä ja rakentamalla tarvittavilta osin uusia. Tavoitteena on palvelujen asiakaslähtöinen kehittäminen energiasektorilla yhteistyössä muiden viranomaisten ja sidosryhmien kanssa. Virasto myös edistää tiedon avointa jakamista sekä kertaalleen kerätyn ja tuotetun tiedon laajaa hyödyntämistä.

Energiaviraston on perusteltua olla ensimmäisten joukossa ottamassa käyttöön valtion yhteisiä keskitettyjä digitalisoituja ratkaisuja parantaakseen omaa asiakaspalveluaan ja kehittääkseen prosessejaan. Näiden palveluiden ostajana virasto on kehitysmyönteinen, aktiivinen ja rakentavan kriittinen asiakas.

Sujuvoitetaan säädöksiä

Kärkihankkeen tavoitteena on mahdollistava sääntely, turhien normien purkaminen ja hallinnollisen taakan keventäminen.

Kärkihankkeen toimenpiteitä ovat muun muassa säädösten perkaaminen, turhan sääntelyn purkaminen ja tarvittavien säädösten uudistaminen. Lisäksi lupa- ja valitusprosesseja sujuvoitetaan ja annetaan niitä koskevat palvelulupaukset.

Energiaviraston rooli

Virasto on arvioinut kriittisesti ja säännöllisesti omat lupa- ja muut asiakaspalveluprosessinsa osana asiakkaan tarpeiden huomioimista kokonaisvaltaisesti valtionhallinnossa. Virasto on myös sujuvoittanut ja selkiyttänyt asiakaspalveluprosessejaan ja antanut keskeisiä lupapalveluitaan koskevat palvelulupaukset.

Energiavirasto esittää aktiivisesti työ- ja elinkeinoministeriölle näkemyksiään sääntelyn keventämiseksi sekä tarvittavilta osin karsii itse antamia määräyksiä. Virasto käyttää myös sille lainsäädännön perusteella kuuluvaa harkintavaltaa päätöksenteossaan soveltuvien osin helpottaakseen kansalaisten arkea sekä parantaakseen yritysten kilpailukykyä ja toimintaedellytyksiä. Tässä virasto huomioi yhteiskunnan kokonaisedun.

II. ENERGIIVIRASTON TULOSSOPIMUS VUOSILLE 2018 – 2021

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

	2016 Toteuma	2017 Tavoite	2018 Tavoite	2019 Alustava tavoite	2020 Alustava tavoite	2021 Alustava tavoite
Energiamarkkinoiden toimivuuden valvonta ja edistäminen						
<i>Tavoite 1:</i> Sähkö- ja kaasumarkkinat toimivat tehokkaasti mahdollistaen korkean toimitusvarmuuden sekä kohtuulliset ja kilpailukykyiset hinnat (TAE; BIO, KH 1)						
<i>Mittari:</i> Sähkön jakeluverkkoinvestointien määrä valvontamenetelmien mukaisesti, milj.€	970	>700	>700	>800	>700	>700
<i>Mittari:</i> Sähkön myyjän vaihtoaktiivisuus vähittäismarkkinoilla, %	11,9	>12	>13	14	>14	>14
Ilmastotavoitteiden toteutumisen edistäminen ja valvonta						
<i>Tavoite 2:</i> Ilmastotavoitteiden politiikka-toimien hallinnointi toteutuu kustannustehokkaasti päästökaupan, uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden osalta (TAE; BIO, KH 1)						
<i>Mittari:</i> Uusiutuvalla energialla tuotetun sähkön osuus, %	35	>35	>37	>39	>41	43>

	2016 Toteuma	2017 Tavoite	2018 Tavoite	2019 Alustava tavoite	2020 Alustava tavoite	2021 Alustava tavoite
<i>Mittari:</i> Energiatohokkuusdirektiivin artiklan 7 mukaisesti laskettu kumulatiivinen energiansäästö, TWh _{kum}	- ¹	>31	>36	>45	>50	- ²

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2016 Toteuma	2017 Tavoite	2018 Tavoite	2019 Alustava tavoite	2020 Alustava tavoite	2021 Alustava tavoite
Digitaalisuuden edistäminen						
<i>Tavoite 3:</i> Viraston asianhallintaprosessin digitalisointi (TAE; DIGI, KH 1) <i>Mittari:</i> Sähköisesti tuotettujen kirjaustapahtumien osuus kaikista kirjaustapahtumista, %	55	>65	>70	>71	>72	>72
Normien purkaminen						
<i>Tavoite 4:</i> Viraston lupaprosessien sujuvoittaminen ja niitä koskeva palvelulupaus (TAE; DIGI KH 3) <i>Mittari:</i> Verkkolupien palvelulupaus, käsittelyaika työpäivää	>50	<50	<50	<50	<50	<50
<i>Mittari:</i> Hankelupien palvelulupaus, käsittelyaika työpäivää	55	<40	<40	<40	<40	<40
<i>Mittari:</i> Päästölupien palvelulupaus, käsittelyaika työpäivää	48	<50	<50	<50	<50	<50
Valvonnan ja edistämisen taloudellisuus						
<i>Tavoite 5:</i> Energiamarkkinoiden valvonnan ja edistämisen taloudellisuus (TAE) <i>Mittari:</i> Sähkö- ja maakaasuvalvonnan toimintakulut per sähkön ja maakaasun kulutus yhteensä, c/kWh	0,0032	<0,0033	<0,0034³	<0,0034	<0,0034	<0,0034
<i>Tavoite 6:</i> Ilmastotavoitteiden edistämisen ja valvonnan taloudellisuus (TAE) <i>Mittari:</i> Päästökaupan hallinnoinnin toimintakustannukset päästökaupan piiriin kuuluvaa laitosta kohden, €/laitos	2 649	<2950	<2700	<2700	<2700	<2700
<i>Mittari:</i> Uusiutuvan energian tuotantotukien ⁴ hallinnointikustannukset järjestelmässä mukana olevilla laitoksilla tuotettua sähköä kohden, €/MWh	0,30	<0,32	<0,30	<0,30	<0,30	<0,30

¹ Vuoden 2016 toteuma on tiedossa 30.4.2018. Vuoden 2015 toteuma on 36TWh_{kum}.

² Energiatohokkuusdirektiivin nykyinen tavoitejakso on 2014-2020. Tavoitteen jaksolle 2021-2030 asetetaan käynnissä olevan direktiivin muuttamisen yhteydessä.

³ Nousu vuodesta 2017 vuoteen 2018 johtuu sähkö- ja maakaasumarkkinalakien muutosten myötä lisääntyneistä Energiaviraston valvontatehtävistä ja niihin tarvittavista lisäresursseista.

⁴ Tuotantotuilla tarkoitetaan tämän sopimuksen solmimisen aikaan voimassa olevan tukijärjestelmän mukaisia tuotantotukia.

	2016 Toteuma	2017 Tavoite	2018 Tavoite	2019 Alustava tavoite	2020 Alustava tavoite	2021 Alustava tavoite
Asiakastyytyväisyys						
<i>Tavoite 7: Viraston asiakkaiden tyytyväisyys viraston toimintaan (TAE)</i> <i>Mittari: Mainemittarin kokonaisarvosana, asteikko 1-100</i>	64	- ⁵	>67	- ⁶	>68	- ⁶

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2016 Toteuma	2017 Tavoite	2018 Tavoite	2019 Alustava tavoite	2020 Alustava tavoite	2021 Alustava tavoite
Henkilöstön työhyvinvoinnin sekä johtamisen parantaminen						
<i>Tavoite 8: Henkilötyövuodet (TAE)</i> <i>Mittari: Henkilötyövuosien kehitys, htv</i>	66,8	72	75	75	75	75
<i>Tavoite 9: Kokonaistyötyytyväisyys (TAE)</i> <i>Mittari: VM-Baron kokonaistyötyytyväisyysindeksi, asteikko 1-5</i>	3,7	>3,8	>3,8	>3,9	>3,9	>4,0
<i>Tavoite 10: Johtamisen parantaminen (DIGI KH 5)</i> <i>Mittari: VM-Baron johtajuusindeksi, asteikko 1-5</i>	3,5	>3,8	>3,8	>3,9	>3,9	>4,0

Talous

	TP 2016	TA 2017	TAE 2018	KEHYS 2019	KEHYS 2020	KEHYS 2021
Viraston toiminnan taloudellisuus						
<i>Tavoite 11: Viraston toimintamenojen määrärahat (TAE)</i> <i>Mittari: Momentille 32.60.01 myönnetty nettomääräraha, tuhatta euroa</i>	8 821	6 407 ⁶	6 513	6 477	6 537	6 537

Riskienhallinta

Riskienhallinnassa virasto käyttää soveltuvin osin ISO 31 000 riskienhallinnan standardin mukaisia menetelmiä, joita täydentää kolmen puolustuslinjan -malli. Ensimmäisen puolustuslinjan muodostavat viraston substanssiryhmät, toisen viraston johto ja hallinto sekä kolmannen ulkopuoliset valvojat kuten viraston tilintarkastaja Valtiontalouden tarkastusvirastosta ja tulosohjaaja työ- ja elinkeinoministeriön Energiaosastolta.

⁵ Asiakaskysely toteutetaan joka toinen vuosi.

⁶ TP 2016 ja TA 2017 välinen ero selittyy pääosin uudella energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistämistä koskevalla momentilla 32.60.20. Momentin kautta Energiaviraston käyttöön on vuoden 2017 talousarviossa myönnetty 2 500 000 euroa ja vastaava summa on vähennetty viraston toimintamomentilta.

Virastossa riskienhallinta on osa vuotuista strategista suunnittelua ja tulossuunnittelua sekä tavoitteiden asettamista ja niiden toimeenpanoa. Viraston johtoryhmä arvioi riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tilaa vuosittain aina loppuvuodesta. Arvioinnin tuloksena on nykytilan kartoittaminen ja kehittämiskohteiden löytäminen.

Riskit kytetään ensisijaisesti tulostavoiteasiakirjan mukaisiin tavoitteisiin ja riskiaspekti otetaan huomioon viraston ohjeissa ja toimintatavoissa.

Viraston toiminnan ja vaikuttavuuden kannalta kriittistä on riittävien resurssien kohdentaminen eri tehtäväalueille. Riskinä on perustehtävien vaarantuminen. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa viraston resursoinnista ja viraston johto resurssien suuntaamisesta.

Seuraavassa on kuvattu viraston keskeiset toimenpiteet, joihin virasto on ryhtynyt tai ryhtyy riskien minimoimiseksi:

- Viraston riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan ohje on uusittu työ- ja elinkeinoministeriön ohjeistuksen pohjalta. Ohjeen jalkautusta jatketaan;
- Viraston muun ohjeistuksen päivittämisessä huomioidaan myös riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan näkökulma;
- Energiaviraston riskienhallintaa kehitetään viemällä riskianalyysin ja riskikartoituksen tulokset osaksi riskienhallinnan varmistuskarttaa;
- Viraston henkilöstölle järjestetään koulutusta riskienhallinnasta ja sisäisestä valvonnasta;
- Viraston vastuualueiden riskienarviointia kehitetään ryhmätasolla;
- Viraston strategian jalkautusta jatketaan ryhmä- ja tiimitasolle strategian toimeenpanoa koskevan ohjeen mukaisesti;
- Viraston johdon toimintatapoja kehitetään osana johtamisjärjestelmän jalkautusta;
- Tietojärjestelmäinvestointien tarkoituksenmukaisen läpiviennin varmistamiseksi panostetaan tarvittavan henkilöosaamisen hankkimiseen sekä toimintatapojen kehittämiseen;
- Riittävien resurssien takaamiseksi virasto jatkaa keskustelua työ- ja elinkeinoministeriön kanssa.

Riskienhallintoimenpiteitä toteutetaan koko tulossopimuksen voimassaoloaikana.

Voimassaolo, päivitys ja seuranta

Voimassaolo

Tulostavoiteasiakirjassa Energiaviraston tavoitteet asetetaan neljälle vuodelle 2018–2021. Tavoitteet asetetaan sitovasti seuraavalle vuodelle 2018 ja kolmen seuraavan vuoden 2019–2021 tavoitteet asetetaan alustavina.

Päivitys

Tulostavoiteasiakirja päivitetään Energiaviraston ja työ- ja elinkeinoministeriön yhteistyönä vuosittain. Erityisesti vaalikauden vaihtuessa tavoitteet päivitetään kattavasti.

Tämä tulostavoiteasiakirja on päivitetty 9.12.2016 solmitun Energiaviraston ja työ- ja elinkeinoministeriön välisen vuosia 2017–2020 koskevan tulostavoiteasiakirjan pohjalta. Päivityksessä on otettu huomioon muun muassa toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset, valtion talousarvioesitys 2018 ja julkisen talouden suunnitelma 2018–2021, hallitusohjelman vuoden 2017 puolivälin tarkistus ja hallituksen toimintasuunnitelma vuosille 2017–2019 sekä työ- ja elinkeinoministeriön Kestävän kasvun agenda.

Seuranta

Energiavirasto raportoi tulostavoiteasiakirjan budjettivuoden tavoitteiden toteutumisesta tilinpäätöksessä ja siihen kuuluvassa toimintakertomuksessa. Lisäksi virasto raportoi tulostavoitteiden toteutumista kaksi kertaa vuodessa valtion tulostietojärjestelmään Netraan, 30.6. tilanteesta 30.8. ja 31.12. tilanteesta 15.3. mennessä.

Työ- ja elinkeinoministeriö arvioi Energiaviraston tulossopimuksen toteutumista antamassaan tilinpäätöskannanotossa toimintavuotta seuraavan vuoden kesäkuussa. Lisäksi ministeriö arvioi puolivuotistoteumaa loppuvuoden tulosneuvottelujen yhteydessä.

Allekirjoitukset

Helsingissä 24.11.2017

Riku Huttunen
Ylijohtaja
Työ- ja elinkeinoministeriö

Simo Nurmi
Ylijohtaja
Energiavirasto

Markku Kinnunen
Neuvotteleva virkamies
Työ- ja elinkeinoministeriö

Jukka Moisanen
Hallintojohtaja
Energiavirasto

Liitteet

Liite 1. Energiaviraston johdon katsaus vuodesta 2017

Liite 2. Energiaviraston toimeenpanosuunnitelma vuosille 2018–2021

Liite 1. Energiaviraston tulostavoiteasiakirjaan vuosille 2018–2021

ENERGIAVIRASTON JOHDON KATSAUS VUODESTA 2017

Virasto on edistänyt eurooppalaisia sähkö- ja maakaasumarkkinoita muun muassa osallistumalla aktiivisesti yhteistyövirasto ACERin sekä yhteistyöjärjestö CEERin toimintaan. Erityisesti eurooppalaisiin sähkömarkkinoiden verkkosääntöihin liittyvät koordinoidut viranomaishyväksynät ovat edellyttäneet virastolta tiivistä yhteistyötä muiden maiden sääntelyviranomaisten kanssa.

Sähkön vähittäismarkkinoiden toimivuutta virasto on edistänyt erityisesti pohjoismaisena viranomaisyhteistyönä NordREGissa sekä osallistumalla työ- ja elinkeinoministeriön asettaman älyverkkotyöryhmän toimintaan. Lisäksi virasto on valvonut sähkön ja maakaasun myyjien ja verkonhaltijoiden toimintaa antamalla valvontapäätöksiä mm. sähkölaskujen maksullisuudesta ja ennen sopimuksen solmimista ilmoitettavista tiedoista.

Energiavirasto käynnisti alkuvuodesta valmistautumisen vuoden 2020 alussa avautuviin maakaasumarkkinoihin. Virasto osallistuu aktiivisesti ministeriön sekä keskeisten markkinatoimijoiden ja sidosryhmien kanssa maakaasumarkkinoita koskevien kansallisten markkinasääntöjen valmistelutyöhön. Osa säännöistä tulee myöhemmin viraston hyväksyttäväksi. Tämän lisäksi virasto on työskennellyt tiiviisti Baltian maiden sääntelyviranomaisten kanssa selvittäen, millä tavoin mahdollinen Suomen ja Baltian maiden yhteinen maakaasumarkkina voisi toimia, mikäli Suomi päättäisi liittyä siihen.

Energiavirasto käynnisti joulukuussa 2016 hankintakilpailutuksen sähkön kysynnän ja tarjonnan tasapainon varmistamiseksi tehoreserviin mukaan otettavista voimalaitoksista sekä joustoon kykenevistä kulutuskohteista kesällä 2017 alkavalle kolmen vuoden pituiselle kaudelle. Virasto teki päätöksen tehoreservijärjestelmään otettavista kohteista helmikuussa 2017.

Sähköverkoissa virasto antoi pääosin loppuvuodesta 2016 vuosia 2012–2015 ja maakaasuverkoissa vuosia 2010–2015 koskevat valvontapäätökset ja vain yhdestä päätöksestä on valitettu markkinaoikeuteen. Valvontamenetelmät jaksoille 2016–2019 ja 2020–2023 ovat nyt lainvoimaiset, kun markkinaoikeus hylkäsi asiaa koskeneen valituksen. Virasto on myös toimeenpanemassa siirtohinnoittelun korotuskattoa koskevaa uutta lainsäädäntöä.

Virasto on osallistunut aktiivisesti komission päästöjen tarkkailua ja raportointia sekä todentamista koskevien asetusten päivitykseen seuraavalle päästökauppakaudelle. Virasto on myös osallistunut komission rekisteriasetusmuutoksen valmisteluun ja vienyt eteenpäin ehdotuksia, joilla pyritään yksinkertaistamaan menettelyjä ja toiminnanharjoittajien velvoitteiden hoitamista kuitenkin vaarantamatta rekisterin turvallisuutta. Vuoden 2016 lopulla käyttöön otettu asianhallintajärjestelmä on nopeuttanut rekisteriasioden käsittelyä ja hallinnointia virastossa. Energiavirasto on hoitanut kaikki Kioton pöytäkirjaan ja ESD-rekisteriin liittyvät rekisteritoimenpiteet valtion tilinhaltijan toimeksiannosta.

Virasto jatkoi projektia hallitusohjelman mukaisen päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensointijärjestelmän toimeenpanosta ja teki lokakuussa ensimmäiset maksatuspäätökset.

Uusiutuvassa energiassa tehtävät ovat painottuneet syöttötariffijärjestelmän hallintoihin ja valvonnan kehittämiseen, biopolttoaineiden kestävyysjärjestelmiä koskevien päätösten käsittelyyn sekä uusiutuvan energian informaatio-ohjausta koskevien tehtävien uudelleenjärjestelyyn. Tuulivoimalla tuotetun sähkön nykyinen tukijärjestelmä on sulkeutumassa. Marraskuun alkuun mennessä kaikki kiintiöpäätöksen saaneet tuulivoimalat olivat jättäneet hyväksymishakemuksen syöttötariffijärjestelmään.

Energiatehokkuudessa toiminnan painopisteenä oli uusien jakson 2017–2025 energiatehokkuussopimusten käyntiinajo, 28.4.2017 komissiolle toimitetun laajan EED-raportoinnin NEEAP-4:n valmistelu sekä energiatehokkuusdirektiivin muutosten vaiku-

tusten arviointi. Suurten yritysten pakollisten energiakatselmusten toisen vuoden valvonta toteutui suunnitelman mukaisesti ilman merkittäviä poikkeamia. Ekosuunnittelun osalta painopiste oli alkuvuoden vahvasti horisontaalisissa asioissa. Loppuvuodesta käynnistyi useiden asetusten valmistelu.

Vuonna 2017 virasto kehitti systemaattisesti toimintaansa. Kehittämisen painopisteenä olivat toimintatapojen järjestelmällinen parantaminen pienin askelin. Energiavirasto siirtyi työasemaympäristönsä osalta Valtorin yhteisten palveluiden piiriin ja käynnisti ICT-palveluidensa arkkitehtuurimuutoksen toteuttamisen. Muutos tulee jatkossa merkittävästi parantamaan viraston mahdollisuuksia vastata ydintoiminnan digitalisaatio-tarpeisiin ja parantamaan investointien hallintaa. Yhteistyötä Palkeiden kanssa on laajennettu siirtämällä KITI-hankkeessa määritellyt työt palvelukeskukselle. Palkeiden kanssa on myös tehty yhteistyötä lean-menetelmien soveltamisessa henkilöstö- ja taloushallinnon prosessien suoraviivaistamisessa.

Kirstyvä valtiontalous heijastuu viraston toimintaan. Virasto on parantamassa toimintansa tehokkuutta muun muassa viraston tuottavuuden kehittämisohjelmalla, jonka mukaiset toimenpiteet muodostavat rungon liitteen 2 toimeenpanosuunnitelmalle. Viraston rooli työ- ja elinkeinoministeriön Kestävän kasvun agendassa on toimeenpanna suomalaista ja eurooppalaista energia- ja ilmastopoliittikkaa varmistamalla myös sille osoitettavien lisätehtävien osalta lainsäädännön toteutuminen tehokkaasti käytännössä.

Liite 2. Energiaviraston tulostavoiteasiakirjaan vuosille 2018–2021

ENERGIAVIRASTON TOIMEENPANOSUUNNITELMA VUOSILLE 2018–2021

Energiavirastossa on vuonna 2016 kerätty otsikon ”Virkamiehenä tulevaisuuden Energiavirastossa” alle viraston toiminnan kehittämishankkeita. Näillä kehittämishankkeilla tuetaan viraston vastuulle kuuluvien tehtävien tekemistä lainsäädännön edellyttämällä tavalla sekä viraston strategian ja tulosohjauksen mukaisesti. Kehittämishankkeiksi on valittu viraston johdon harkinnan perusteella olennaisia ja käytännönläheisiä teemoja. Kehittämishankkeet on jaettu toteuttamisen kannalta sopivan kokoisiksi osahankkeiksi ja viraston henkilöstö on sitoutunut niiden läpivientiin.

Seuraavaan on lueteltu näiden hankkeiden alla merkittävimmät toimenpiteet, joihin Energiavirasto on jo vuonna 2017 ryhtynyt tulostavoitteiden saavuttamiseksi ja joita virasto jatkaa myös lähivuosina.

1 Asiakaskokemus Energiavirastosta

Viraston asiakaslähtöisyyttä on kehitetty. Asiakaslähtöisyyden voi kiteyttää seuraavasti: ”Olemme olemassa asiakkaita varten, toimimme avoimesti ja reilusti, keskustelemme, olemme tavoitettavissa ja helposti lähestyttäviä, kuuntelemme, emme pyri miellyttämään mutta olemme harkintavaltamme puitteissa joustavia tulkitsijoita”.

Kehittäminen on toteutettu strategian jalkautuksen ja täsmäkoulutusten avulla huomioiden viraston asiakas- ja sidosryhmäkyselyssä saama palaute.

Palvelulupaukset

Laajennetaan palvelulupausten kohdejoukkoa. Vuonna 2016 uudistettujen lupaprosessien jälkeen virasto kuvaa, yhtenäistää ja uudistaa muut keskeiset asiakaspalveluprosessinsa sekä määrittää niille palvelulupaukset.

2 Energiaviraston sisäinen yhteistyö

Strategia

Jatketaan ja syvennetään viraston uudistetun strategian jalkautusta. Esimiesten johdolla on vuonna 2016 konkretisoitu viraston strategian sisältämien valintojen merkitystä ja jalkautettu niitä henkilöstölle. Strategiatyötä jatketaan määrittämällä vielä konkreettisemmin mitä viraston strategia käytännössä tarkoittaa tulosalue-, ryhmä-, tiimi- ja yksilötasolla.

Organisaatio

Ylläpidetään ja kehitetään viraston organisaation sisäiset rajat ylittävää yhteistyötä. Viraston organisaatio on viritetty tukemaan tehtävien tehokasta suorittamista sekä madaltamaan ryhmien ja tiimien välisiä raja-aitoja. Tämä on luonut edellytykset viraston resurssien joustavaan käyttöön ja hyvien käytäntöjen oppimiseen eri tehtävien välillä sekä toimintatapojen eli työn tekemisen tapojen kehittämiseen.

Kustannustietoisuus

Ylläpidetään viraston henkilöstön kanssa käytyjen keskustelujen kautta kasvanutta talousymmärrystä ja kustannustietoisuutta sekä varmistetaan maksullisen toiminnan tulojen kustannusvastaavuus ja toteutuminen.

3 Hyvä verkosto – yhteistyö Energiaviraston ulkoisten sidosryhmien kanssa

Viraston organisaation ulkoiset rajat ylittävää yhteistyötä on ylläpidetty ja kehitetty. Ensivaiheen tavoitteena on yhteistyön syventäminen Energiaviraston vastuulle kuuluvien tehtävien kannalta keskeisten virastojen kanssa. Työryhmä on kartoittanut keskeiset verkostot ja selvittänyt, miten yhteistyö toimii ja millaisena yhteistyökumppanina Energiavirasto on koettu. Työryhmä on myös ideoinut, millaista on

edistyksellinen yhteistyö ja kuinka viraston yhteistyötä voidaan kehittää. Analyysi, johtopäätökset ja jatkotoimenpiteet määritettiin vuoden 2017 lopussa.

4 Energiaviraston virkamiehen työympäristö – työnteon tavat, välineet ja tilat

Valtion yhtenäiset toimintatavat ja välineet

Valtion yhtenäisten toimintatapojen ja välineiden hyödyntämistä on jatkettu ja syvennetty viraston toiminnan kehittämisessä.

Valtion yhtenäisiä toimintatapoja ovat muun muassa virastossa pääosin onnistuneesti käyttöön otetut valtion palvelukeskusten palvelut (Palkeet, Valtori). Tavoitteena ovat kustannussäästöt ja viraston hankkimien palveluiden laadun parantuminen yhtenäisten toimintatapojen oikea-aikaisella käyttöönotolla sekä positiivisen vaativalla asiakasotteella.

Viraston toimintatavat

Viraston toimintatapoja on kehitetty. Kehittämisen pohjana on virastoon luotu myönteinen ja jatkuva kehittämisen henki, joka pohjautuu toimintatapojen positiiviseen kyseenalaistamiseen.

Tavoitteena on viraston tuottavuuden ja asiakaspalvelun parantaminen toimintatapoja uudistamalla, yksinkertaistamalla ja yhtenäistämällä. Tämä tehdään digitalisaation hengessä eli kehittämällä toimintatapoja ja niitä tukevia tietojärjestelmiä. Vuoden 2017 aloitettu ICT-palveluiden arkkitehtuurimuutos palvelee tätä tavoitetta.

5 Energiaviraston virkamiehen työhallinta ja työhyvinvointi

Työhallinta

Kohdennetuilla koulutuksilla on tuettu sitä, että esimiehet työskentelevät motivoivasti ja luovat asiantuntijoille mahdollisuuden onnistua. Asiantuntijoiden osalta koulutuksilla on tavoiteltu sitä, että he ovat osaavia, hallitsevat työyhteisötaidot ja sitoutuvat viraston tavoitteiden toteuttamiseen. Esimiehet ovat tukeneet asiantuntijoiden työhallintaa auttamalla kokonaisuuden hahmottamista eli töiden järjestelyä, töiden priorisointia ja aikataulutusta sekä työmäärän hallintaa.

Esimiehille on järjestetty johtamiskoulutusta ja koko henkilöstön osalta halukkaille työnohjausta.

Työhyvinvointi

Viraston henkilöstön työhyvinvointia on ylläpidetty ja kehitetty. Tavoitteena on ylläpitää ja kehittää viraston hyviä käytäntöjä muun muassa etätöiden, työajan joustojen, ennakoivan työterveyshuollon sekä työnantajan ja henkilökunnan avoimen ja tiiviin yhteistyön osalta.

Jatketaan viraston esimies- ja asiantuntijapolkujen kehittämistä.

Jatketaan viraston palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmien kehittämistä niin, että ne palkitsevat nykyistä paremmin suoriutumisen mukaan sekä tukevat esimies- ja asiantuntijapolkujen muodostumista.

